

⇒ Navazující magisterský studijní program „Veřejná správa“, jaro 2020, 2. semestr ⇐

NP201Zk Činnost veřejné správy

Garant: doc. JUDr. Soňa Skulová, Ph.D.

II. kolektivní konzultace

Subtéma 1.

Principy dobré správy v národním a evropském kontextu

1. Principy dobré správy: Definice pojmu

Dobrá správa – zásada moderní veřejné správy. Právo na dobrou správu deklarováno ve smlouvě EU z Nice, zařazeno do Charty základních práv EU (srov. čl. 41 – právo na dobrou správu), součástí Lisabonské smlouvy z r. 2007.

„Vzorovým dokumentem“ je Evropský kodex řádné správní praxe, zpracovaný Evropským ombudsmanem pro vztahy mezi institucemi EU/jejich úředníky a veřejností. Schválen Rezolucí Evropského parlamentu z 6. 9. 2001.

Koncept dobré správy obsahuje jednak pravidla, zakotvená v právních normách hmotněprávní a procesní povahy, jednak další požadavky, které nezavazují správní orgány k dobrému chování silou právně závazných a vynutitelných norem, ale principů, tvořících standard veřejné morálky a obecné slušnosti na úrovni současného civilizačního vývoje. Výčet těchto požadavků nemůže být úplný, uzavřený, což vyplývá z jejich povahy. Příkladem lze za takový požadavek označit dodržování zákonnosti, rovné zacházení, vyloučení diskriminace, objektivita a nestrannost, předvídatelnost, legitimní očekávání, přiměřenost, odpovědnost.

Principy dobré správy jsou přitom principy právními (buď jsou výslovnou součástí pozitivního práva, nebo je možné je z něj dovodit) a souladnost s principy dobré správy

není entitou zcela samostatnou a odlišnou od kategorie souladnosti s právem a souladností s principy demokratického právního státu.

Alternativní definice:

- Pojem principů dobré správy dosud není zcela přesně definován. Bývá používán jak pro zásady stanovené pro správní orgány mající právně závaznou povahu, tak pro požadavky etické či jiné povahy (efektivnost, racionalita, rozumnost).
- Dobrá správa jako takové chování orgánů veřejné správy, které jsme oprávněni jako její adresáti spravedlivě požadovat, a to i přesto, nepředepisuje-li je přímo zákon
- Pod pojem „dobrá správa“ lze zařadit skupinu požadavků, které si kladou za cíl zajistit kvalitní a řádné fungování veřejné správy v podmínkách a prostředí moderního demokratického právního státu založeného na úctě a respektu k základním právům a svobodám jednotlivců. Jinak řečeno, má se jednat o takový výkon veřejné správy, který lze označit přídatným jménem vyjadřujícím jeho pozitivní vlastnost – dobrý.

2. Principy dobré správy: Cíl

Obecně lze za cíl principů dobré správy označit eliminaci nešvarů, které jsou (typickými) projevy byrokratického aparátu (pouze příkladmo: nečinnost, neefektivnost, zneužití správního uvážení, nezdořilost, zbytečné zatěžování účastníků řízení, nepředvídatelnost, alibismus, zaujatost, formalismus, apod.)

3. Principy dobré správy v českém právním řádu, judikatuře a na evropské úrovni

V České republice lze pozitivněprávní ustanovení týkající se principů dobré správy nalézt zejména v § 1 odst. 1 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv a také v § 8 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád. Úzkou souvislost s problematikou principů dobré správy mají ustanovení § 2 – 8 správního řádu (základní zásady činnosti správních orgánů).

V návaznosti na činnost veřejného ochránce práv lze odkázat na jím definované principy dobré správy (tzv. „desatero“ - soulad s právem, nestrannost, včasnost, předvídatelnost, přesvědčivost, přiměřenost, efektivnost, odpovědnost, otevřenost, vstřícnost)

Na evropské úrovni si pozornost zaslouží zejména již zmíněný Evropský kodex řádné správní praxe Evropského veřejného ochránce práv a také dokumenty Rady Evropy [např. Rezoluce č. (77) 31 Výboru ministrů, o ochraně jednotlivce ve vztahu k aktům správních

orgánů, a zejména Doporučení Výboru ministrů Rady Evropy č. (2007)7, o dobré veřejné správě.

Nejvyšší správní soud se k problematice principů dobré správy vyjádřil např. v rozsudku ze dne 11. 9. 2008, č. j. 1 As 30/2008-49 (publikovaný také pod č. 1746/2009 Sb. NSS); právní věta: „Ustanovení § 3 odst. 3 správního řádu z roku 1967, stejně jako § 4 odst. 1 a § 8 správního řádu z roku 2004, odrážejí principy dobré správy, které jsou aplikovatelné jednak v horizontální rovině mezi vykonavateli veřejné správy navzájem, jednak ve vertikálním vztahu mezi veřejnou správou a jejími uživateli. Pokud principy dobré správy hovoří o nejvhodnějších prostředcích k vyřízení věci, mají se tím samozřejmě na mysli prostředky nejvhodnější pro uživatele veřejné správy, nikoliv pro správní orgán.“

PRAMENY:

Právní předpisy

- Zákon č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších změn a doplnění,
- Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších změn a doplnění.

Judikatura

- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 9. 2008, č. j. 1 As 30/2008-49 (č. 1746/2009 Sb. NSS).

Soft law

- [Doporučení Výboru ministrů Rady Evropy zn. Rec\(81\)19, upravující přístup k informacím, kterými disponují správní orgány.](#)
- [Doporučení Výboru ministrů Rady Evropy zn. Rec\(84\)15, o veřejné odpovědnosti.](#)
- [Rezoluce Výboru ministrů Rady Evropy zn. Res\(87\)16, vztahující se ke správnímu řízení, které se dotýká velkého počtu osob.](#)
- [Doporučení Výboru ministrů Rady Evropy zn. Rec\(89\)8, o přijímání předběžných soudních opatření ve správních věcech.](#)
- [Doporučení Výboru ministrů Rady Evropy zn. Rec\(91\)1, týkající se správních sankcí](#)
- [Doporučení Výboru ministrů Rady Evropy zn. Rec\(2001\)9, o alternativních způsobech řešení sporů mezi úřady a soukromými osobami.](#)
- [Rezoluce Výboru ministrů Rady Evropy zn. Res\(77\)31, o ochraně jednotlivce vůči správním aktům.](#)

- [Doporučení Výboru ministrů Rady Evropy zn. Res\(80\)2, o správním uvážení.](#)
- [Doporučení Rady ministrů Rady Evropy zn. Res\(2000\)6, o statutu veřejných úředníků v Evropě.](#)
- Doporučení R(91)10 Výboru ministrů o sdělování osobních údajů v držení veřejných orgánů třetím osobám
- Doporučení Rec(2002)10 Výboru ministrů o kodexu chování veřejných činitelů
- Doporučení Rec(2003)16 Výboru ministrů o výkonu správních a soudních rozhodnutí v oblasti správního práva
- Doporučení Rec(2004)20 Výboru ministrů o soudním přezkoumávání správních úkonů
- Doporučení Rec(2007)7 o dobré veřejné správě

Další prameny

- [Evropský kodex řádné správní praxe](#)
- [Kodex etiky zaměstnanců ve veřejné správě](#)

Studijní literatura

- *Principy dobré správy: sborník příspěvků přednesených na pracovní konferenci veřejného ochránce práv, Brno, 22. března 2006.* Brno: Masarykova univerzita pro Kancelář veřejného ochránce práv, 2006, 265 s. ISBN 80-210-4001-7. Dostupné z: http://www.ochrance.cz/uploads/tx_odlistdocument/Principy_d_spravy_konference.pdf
- POTĚŠIL, Lukáš. "Dobrá správa" v dokumentech Rady Evropy. *Veřejná správa, čtrnáctideník vlády ČR*, Praha: Ministerstvo vnitra, 2008, roč. 12/2008, č. 12, s. VII - VIII. ISSN 1213-6581.
- SKULOVÁ, S. in SKULOVÁ, S., POTĚŠIL, L., a kol.: *Prostředky ochrany subjektivních práv ve veřejné správě, jejich systém a efektivnost.* Praha: C. H. Beck, 2017, str. 91 - 103.
- HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část. 9. doplněné a aktualizované vydání.* Praha: C.H. Beck, 2016. 792 s. ISBN 978-807-1792-543.
- HENDRYCH, Dušan. *Správní věda: teorie veřejné správy. 3., aktualizované vydání.* Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2009. S. 61 a násl. ISBN 978-807-3574-581.

- SKULOVÁ, Soňa. Úvahy nad souvislostmi europeizace, základních zásad činnosti správních orgánů a posilování principu dispozičního. In *Reforma veřejné správy: sborník příspěvků*. Praha: ASPI, 2007. s. 181-199, 19 s. ISBN 978-80-7357-300-3.
- SLÁDEČEK, Vladimír. *Veřejný ochránce práv: Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2000, s. 21 a násl.
- HANÁKOVÁ, L. Zamyšlení nad principy dobré správy. In Hamulák, O. (ed.). *Principy a zásady v právu – teorie a praxe*. In *Sborník z konference Olomoucké debaty mladých právníků 2010*. Praha: Leges, 2010. ISBN 978-80-87212-59-2
- LANGÁŠEK, Tomáš. Principy dobré správy po přijetí nového správního řádu. *Správní právo: odborný časopis pro oblast státní správy a správního práva*, Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2008, roč. 2008, 4-5, s. 243-247. ISSN 0139-6005.
- VOPÁLKA, Vladimír in TOMÁSEK, Michal. *Nové jevy v právu na počátku 21. století*. Praha: Karolinum, 2009. ISBN 97880246168724.
- HENDRYCH, Dušan. *Právní slovník*. 3. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-059-1.

KONTROLNÍ OTÁZKY

1. *Lze principy dobré správy označit za principy právní, či se jedná o kategorii na právu nezávislou?*
2. *Lze principy dobré správy označit za referenční hledisko, dle něhož postupují správní soudy při přezkumu činnosti správních úřadů? Které další orgány posuzují činnost veřejné správy prizmatem dobré správy?*
3. *Lze principy dobré správy definovat úplným a uzavřeným způsobem? Proč ano, popř. proč ne?*

